

EGÉSZSÉGÜGYBEN VÉGZETT SZOCIÁLIS MUNKA - ESETEK

GYERMEKVÉDELMI ESETEK

ESET 1.

Krisztina román állampolgár, gyermekével és férjével Magyarországon lakott és dolgozott. Nagyon talpraesett asszony volt. Gyermeké igen beteg. Édesanyja elakadt az ügyintézés útvesztőjében. Felkerestem az ügyintézőt a Magyar Államkincstár Nemzetközi kapcsolatok osztályán. Levelezésünk során leírta nekem, hogy milyen igazolásokat kell még beszereznie az édesanyjának ahhoz, hogy emelt összegű családi pótlékot, és közgyógyellátást kapjon. Az édesanya az instrukciók alapján felkereste a román hatóságot és „beindult a gépezet”. Boldogan hívott, amikor megjöttek a papírai. *Ha ez az édesanya „elkallódik”, lehet, hogy a család még mindig ellátás nélkül van.*

ESET 2.

Piroskát katéterezés után vitte volna haza az édesanyja, aki azonban ittas állapotban jelent meg az osztályon. Mikor a gyerek elbocsátásához nem járultunk hozzá, az anya eltűnt. Ekkor felhívtam a családgondozót, aki elmondta, hogy a család már védelembe van véve, és hasonló viselkedéssel még nem találkozott Piroska édesanyjánál. Jelzést küldtem a gyermekjóléti szolgálatnak. A szülők már másnap jöttek - mentővel, és a gyermeket haza is vitték. Otthon már várta őket a családgondozó, s azóta (2008) is folyamatos a nyomon követés. Fontosnak tartom megemlíteni, hogy *ha a társszervezetek is jól informáltak lennének a kórházi szociális munkát illetően, akkor jelezhetnének az illetékes kórházi szociális munkásnak, ha egy védelembe vett gyermek kerül kórházba. A gyermekjóléti szolgálatnak nem jutott eszébe, hogy szóljon nekem, holott (ha ezt előzetesen tudom) a gyermek hazabocsátásának megszervezése jóval egyszerűbb lett volna.*

ESET 3.

Anna titkolt, gondozatlan terhességének kb. 20. hetében jelentkezett klinikánk Nőgyógyászati Ambulanciáján, édesanyja kíséretében. Az anya a vidéki településről 15 éves lányát azért hozta klinikánkra, mert úgy hallotta, itt még lehetőség lenne a terhesség megszakítására. Az orvosi vizsgálatok, valamint az ultrahang azonban megerősítette, hogy a terhesség a 24. terhességi hetet is meghaladta már, így a jogszabályi rendelkezések értelmében csak a terhesség kihordása jöhet szóba, s tekintettel a kiskorúságra, veszélyeztetett terhesként kell a gondozást végezni. Az orvos tájékoztatta Annát és édesanyját minderről, majd felém is jelezte a problémát.

Az anya kétségbeesett, mert úgy érezte, lánya székelyt hozott rá, az összes gyereke közül vele van a legtöbb baj, ráadásul feltételezi, hogy a gyermek édesapja az a roma fiú, akitől már korábban, több alkalommal is eltöltötte. Anna még iskolába jár, a településen mindenki erről beszél majd. Az anya egyedülállóként neveli három kiskorú és egy nagykorú gyermekét, aki jelenleg főiskolára jár. Túl nagy megterhelést jelentene számára még egy újszülött ellátása. Anna a beszélgetésbe nem kapcsolódott be, a kérdésekre egyszavas suttozó válaszokat adott. Tájékoztattam őket a lehetőségekről: a családban nevelkedés fontosságáról, illetve a családba

fogadás és az örökbeadás jogi hátteréről, feltételeiről adtam információkat. Kértem az anyát, hogy ne hozzanak elhamarkodott döntést, és felhívtam a figyelmét arra, hogy Anna véleménye is fontos, hogy bár ő még gyermekkorú, az egész életét meghatározza a döntésük, ezért fontos, hogy ő is elmondhassa, mit szeretne.

Az anya azt kérte, hogy bár területileg nem a klinikához tartoznak, mégis járhasson ide a lánya terhesgondozásra. Tekintettel a titkolt terhességre, ilyen esetekben ezt a lehetőséget biztosítani szoktuk. Annát, terhességének 35. hetében, a sűrű CTG vizsgálatok miatt, szociális indokkal felvettük klinikánkra. Benntartózkodása alatt több alkalommal tartottuk a kapcsolatot az iskolával és a területileg illetékes védőnővel is. Magántanulóvá válása miatt vizsgákra kellett készülnie, így számára internet hozzáférést, és a jegyzetek kinyomtatásának lehetőségét biztosítottuk. A közös tanulás eredményeként Anna megnyílt, együttműködővé vált, sok esetben már saját maga kezdeményezett beszélgetést. Elmondta, hogy továbbra is tartja a kapcsolatot a párjával, az édesanyja tiltakozása ellenére. A még ugyancsak kiskorú apa tud arról, hogy Anna várandós. Anna édesanyja végig az örökbeadást szorgalmazta.

Anna kifejezéstelen arccal hallgatta végig az „ítéletet”, kérdéseimre, hogy ő mit szeretne, a válasz általában a kamaszkori dacos „semmit” volt. A szülésre nem ért ide az édesanya, ezért megkért, hogy legyek bent vele a szülőszobán. Az idegen környezetben, egy szintén idegen, de mégis ismerős arc megnyugtatta. Örökbeadás esetén mindig megkérdezzük a szülő nőt, hogy szeretné-e látni, magához ölelni a gyermeket. Anna a lehetőséget elutasította.

A gyermek megszületését követően azonban számunkra is meglepő hangerővel „követelte”, hogy adjuk kezébe a gyermeket. Ekkor már tudtam a döntését. Az édesanyjával a következő beszélgetés már arról zajlott, hogy miként lehetne úgy megoldani a gyermek családban gondozását, hogy arról senki, főként a fiú családja ne tudjon. Éreztem, hogy mennyire nehéz ez a helyzet, hogy kivitelezhetetlen, és nem helyes út. De nem voltak ismereteim a helyi közösségről, a településen lévő kapcsolatokról és sok egyébről sem, amely hozzá segíthetett volna ahhoz, hogy meggyőzzem az anyát ennek helytelen voltáról. Így csak jogszabályokra, és pszichológiai „frázisokra” hivatkozhattam.

ESET 4.

Linda, 2009. július végén került a kórház szülészeti osztályára, mint veszélyeztetett terhes. Hamarosan kiderült, hogy korlátozó gondnokság alatt áll, amely esetben vizsgálni kell az anya alkalmasságát abból a szempontból, hogy el tudja-e látni az újszülöttet. Anamnézisében veleszületett vízfejűség szerepelt, az ideggyógyászati status: meglassult psychomotorium, a mentális fogyatékoság határán.

A szociális anamnézis felvétele során kapcsolatba léptünk az anya gondnokával, aki elmondta, hogy Linda élettársi kapcsolatban él, a megszületendő gyermek első babájuk. Mentális korlátozottsága ellenére jól irányítható. Augusztus 17-én a gyermekjóléti szolgálat családgondozót nevezett ki, akinek az lett a feladata, hogy felmérje, valóban hazaadható-e a születendő gyermek. Vele a szülésig állandó kapcsolatban voltunk. Szeptember 7-én a körzeti védőnő környezettanulmányban tájékoztatott bennünket, arról, hogy a leendő anyuka szoros felügyelet mellett alkalmas **lehet** az újszülött ellátására.

De vajon ki fog neki segíteni?

A családgondozóval egyeztetve felmerült annak lehetősége is, hogy az apa vegye igénybe a GYES-t, de ezt az apa elvetette, mivel úgy ítélte meg, hogy az így bejövő jövedelemből nem tudnának megélni. Szeptember 17-én megszületett a baba. Gondokolt anya esetében nem mertük megkockáztatni, hogy azonnal egyedül maradjon a babával, ezért megbeszéltem a gyermekosztály főorvosával, hogy a csecsemő kerüljön le a koraszülött osztályra. Úgy gondoltam, az anyuka ide lejárhat a szoptatási idő alatt, ahol a csecsemővel kapcsolatos egyéb teendőket is megtaníthatják neki a gondozónők. Reménykedtünk abban, hogy ha ezeket a

mechanikusan ismétlődő feladatokat elsajátítja, akkor beindul az anyai ösztön és rátalál a feladat lényegére. De nem így történt. A gyermekágy harmadik napján a gyermekosztály főorvosa kijelentette, hogy szerinte az anyuka alkalmatlan a baba gondozására, semmilyen feladatot nem képes önállóan elvégezni. Minden fázist (szoptatás, fürdetés, tisztába tevés) külön el kell neki mondani, és nem érti, miért következik az egyik a másikból. A főorvosnő azt az aggályát is kifejezte, hogy szerinte az édesanya elfelejtené megetetni a gyermeket ha nem sír, illetve ha nem az éhség miatt sírna, nem tudná megítélni, vajon mi más baja lehet. Az már egyenesen következett az elmondottakból, hogy azt sem tudná, mit kell tennie, ha lázas vagy félrenyel.

Ezek után világossá vált, hogy anélkül a bizonyos segítség nélkül a babát az édesanya nem tudja hazavinni, vagyis előfordulhat, hogy a csecsemőt ki kell emelni a családból.

Szeptember 24-én a kórház szociális irodájába behívtam esetmegbeszélésre az összes érintett. A konferenciára áthívtuk a jegyzői hatáskörbe tartozó gyámügyi főtanácsost, a kirendelt gondnokot, a területileg illetékes védőnőt, a családgondozót, jelen volt mindkét kórházi szociális munkás és a szülők is.

A megbeszélés több órán át tartott, míg minden lehetőséget megvizsgáltunk. Végül két lehetőség maradt: vagy az apa veszi igénybe a GYES-t, vagy a gyermek nem hazaadható. Az apát így gyakorlatilag válaszut elé állítottuk. Nehezen, de ráállt, hogy otthon maradjon, de továbbra is nagyon aggódott, hogyan élnek meg a befolyó jövedelemből (GYES, az anya árvaellátása, családi pótlék).

Összes jövedelmük így 81.300 Ft lett. Tudtuk, hogy nagyon kevés. Fillérre kiszámoltuk milyen kiadásaik vannak. A Családsegítő Központtól ígéretet kaptunk arra, hogy élelmiszer- és ruhaadományokat kapnak. A családgondozó megígérte, eljárnak az önkormányzatnál a gyermekvédelmi támogatás ügyében. Megegyeztünk, hogy csak fél évig kell ilyen szűkösen élniük, utána a baba bölcsődébe megy és így napközbeni felügyelete biztosított lesz.

Még aznap délelőtt felhívtuk apa munkahelyét, ahol közvetlen főnökével tudtam beszélni, és kértem, engedélyezze számára, hogy a jövő héttől GYES-re mehessen. A munkáltató azonnal megértette a helyzetet és együttműködéséről biztosított.

A gyámügyi főtanácsos a szülők értésére adta, hogy a gyermeket addig tarthatják maguknál, ameddig betartják a családgondozó minden utasítását és szorosan együttműködnek a védőnővel. Ezt a jegyzőkönyvet mindannyian aláírtuk, és így közösen úgy döntöttünk, hogy a gyermek minden kockázat ellenére a családban marad. A gyermeket szeptember 30-án hazaadtuk.

És igazunk lett! A baba szépen fejlődött, és fél év múlva bölcsődébe került. Az anya ma sem képes önállóan ellátni, de az apa segítségével szépen boldogulnak. Reggel elviszik a gyermeket a bölcsődébe és délután együtt mennek érte. Mindenben követik a családsegítő és a védőnő utasításait.

A végső összefoglalót talán nem kell túlmagyaráznom. Egy család, egy kisgyerek sorsa került a kezünkbe. A kisgyermek nem került állami gondozásba, hanem a családjában maradhatott, mert nem a könnyebbik megoldást választottuk, hanem mertünk kockáztatni. Esélyt, lehetőséget teremtettünk arra, hogy legalább megpróbálják. Igazi csapatmunka volt, aminek én is részese lehettem.

Forrás:

Egészségügyi Szociális Munka HÁLÓ, XVII. Évfolyam 10. szám, 2011. október